

Trygghet, ansvar och respekt på

Klässbols skola 2020-2021

Förskoleklass
Grundskola, åk. 1-6

Årlig plan mot diskriminering, trakasserier
och kränkande behandling

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Bakgrund.....	1
Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	1
Vision.....	2
Ordlista.....	3
Skolans arbete – ansvarsfördelning.....	4
Kontaktpersoner inom skolan.....	5
Kartläggning under läsåret 2019-2020.....	5
Sammanfattning av svaren på enkäter, 2019-2020.....	5
Analys av förskoleklassens och grundskolans kartläggning samt åtgärder under läsåret 2019-2020.....	7
Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2020-2021.....	8
Ansvar: Rektor och all personal.....	9
Kränkande behandling.....	10
Trakasserier och sexuella trakasserier.....	11
Diskrimineringsgrunderna.....	11
Kön.....	11
Könsöverskridande identitet eller uttryck.....	11
Etnisk tillhörighet.....	12
Religion eller annan trosuppfattning.....	12
Funktionsnedsättning.....	12
Sexuell läggning.....	12
Ålder.....	13
Delaktighet – förankring - information.....	13
Kompetensutveckling under läsåret 2020/2021.....	14
Uppföljning och utvärdering.....	14
Frågeställningar som undersöker skolans verksamhet.....	15
Frågeställningar som analyserar skolans verksamhet.....	16
Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan elever.....	17
BILAGA 1.....	18
BILAGA 2.....	20
BILAGA 3.....	22
Kontakter för mer information.....	24

Bakgrund

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är olagliga handlingar. I skolan är trygghet och studiero grundförutsättningar för utveckling och lärande. För att stärka dessa grunder och de rättigheter varje människa har till sin egen okränkbarhet har vi två lagar.

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen omfattar även förbud mot sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Skolan är enligt lag skyldig att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka all form av diskriminering (Kap 2 och 3). Detta arbete ska dokumenteras.

Skollagen (kap 6) anger att kränkande behandling av barn och elever är förbjudet.

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Alla skolor ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En plan för arbetet mot kränkande behandling måste enligt lagen upprättas. Där ska det tydligt framgå vilka insatser skolan gör för att skapa en trygg skola med en god arbetsmiljö för alla.

Det ska även finnas riktlinjer och rutiner som klargör hur verksamheten motverkar samt agerar om diskriminering eller någon form av trakasserier påstås ha inträffat. Här ska det framgå hur skolan bedriver ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder.

Skolans plan ska innehålla en redogörelse för vilka främjande och förebyggande åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret vad gäller diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En uppföljning, utvärdering och analys av dessa åtgärder ska finnas med i planen för efterföljande år.

Arbetet med de aktiva åtgärderna bedrivs på skolan i fyra steg och omfattar kränkande behandling, trakasserier och samtliga diskrimineringsgrunder. Detta sker utifrån ett aktivt och ständigt pågående arbete enligt cirkelmodellen, se nedan.

De fyra stegen som skolans personal ska bedriva

1. Undersöka den egna verksamheten för att upptäcka om det finns risker för kränkning, diskriminering, trakasserier – inklusive sexuella trakasserier – eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.
2. Analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts.
3. Åtgärda – genomföra åtgärderna för att förebygga kränkning, diskriminering och trakasserier, detta för att främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet.

I planen ska det finnas med rutiner för hur man åtgärdar situationer där kränkningar eller trakasserier skett och hur sådana händelser dokumenteras. Det ska tydligt framgå hur ansvaret för olika åtgärder är fördelat mellan rektor och personalen i skolan.

Samverkan med elever, vårdnadshavare och personal är obligatorisk och kan ske med representanter från olika grupper.

Vision

På Klässbols skola arbetar vi för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vår målsättning är att ha en god arbetsmiljö där alla bemöts med respekt och känner trygghet, trivsel och arbetsglädje.

Vi arbetar för en skola för var och en där olikheter ses som en tillgång samt ”lärandet främst men måendet först.”

Ordlista

Diskriminering: När skolan behandlar någon, elev eller vuxen, sämre än andra på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.

Direkt diskriminering: En person missgynnas genom att han eller hon behandlas sämre än andra.

Indirekt diskriminering: Skolan missgynnar genom att förutsätta att alla bör behandlas lika.

Trakasserier: Handlingar som kränker en annan persons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Både elever och personal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Sexuella trakasserier: Kränkande handlingar som har sexuell anspelning.

Kränkande behandling: När en persons uppträdande kränker en annan persons värdighet utan att kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt eller förtryck.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocial (utfrysning, blickar)
- Texter och bilder (lappar, foto, sms)

Mobbning är när en eller flera personer vid upprepade tillfällen medvetet kränker någon. De som mobbar utövar sin makt över den de ger sig på.

Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Varje elev har rätt att få stöd och bli tagen på allvar. En utredning ska göras och åtgärder vidtas. Elev som deltagit i en utredning om kränkning, trakasserier eller diskriminering får inte utsättas för repressalier.

Skolans arbete – ansvarsfördelning

Det är rektors ansvar att:

- all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inte är tillåtet i skolan.
- skolan granskar sin verksamhet för att upptäcka risker för diskriminering, trakasserier och kränkningar.
- det drivs ett målinriktat arbete för att främja ett tryggt klimat och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- en årlig plan upprättas, utvärderas och revideras i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- en utredning görs och att åtgärder vidtas om skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkningar förekommer.
- se till att skolan har en modell för dokumentation av sådana händelser.

Det är personalens ansvar att:

- följa skolans årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas.
- vara lyhörd för stämningen på skolan och hur det sociala samspelet i klasserna fungerar.
- tillsammans med eleverna ta fram klassens och skolans trivselregler.
- i det vardagliga arbetet prata med eleverna om konfliktlösning och påtala kränkningar.
- åtgärder vidtas när diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling misstänks, anmäls eller upptäcks.
- dokumentera fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- följa upp utredda fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Personalen i skolan förväntar sig att föräldrar

- påtalar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som förekommer i skolan.
- ställer upp och samarbetar med skolan när det gäller hanteringen av sådana händelser.
- stöttar sina barn att vara goda kamrater.

Personalen i skolan förväntar sig att elever

- påtalar om det förekommer trakasserier eller kränkande behandling i skolan.
- är goda kamrater och följer skolans och klassens ordningsregler.

Vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kontakta snarast skolan.

Kontaktpersoner inom skolan

Mentor	0570-46 00 05
Fritids	0570-46 02 37, 070-690 90 67
Rektor Cecilia Brodin	076-139 69 86

Skolans elevhälsoteam med rektor:

Skolsköterska Gunilla Kohlström-Fredell	070-225 69 34
Kurator Moa Midböe	0570-818 64
Specialpedagog Christina Danielsson	070-100 08 56
Skolpsykolog Emilie Granér	konsulteras vid behov

Kartläggning under läsåret 2019-2020

- Eleverna i förskoleklass – åk.6 har under läsåret gjort den kommungemensamma grundskoleenkäten. Detta är en årlig kartläggning för att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan.
- Eleverna i förskoleklass – åk.6 har en gång per läsår fyllt i skolans trygghetsenkät. Varje elev har då individuellt svarat på frågor som berör trivsel och trygghet i klassen och på skolan. De har även skrivit ner saker som de tycker är bra samt saker de vill *ändra* på i klassen/skolan.
- Eleverna i åk. 1 – åk. 6 har i klassen pratat om trygghet och på en karta markerat otrygga platser i första hand på skolgården. Även på klass- och elevråd har det pratats om trivsel och trygghet.
- Pedagogerna i förskoleklass – åk. 6 har utvärderat förra läsårets likabehandlingsarbete.
- Skolkurator och skolpsykolog har observerat i klasser, haft samtal med elever och handlett pedagoger.

Sammanfattning av svaren på enkäter, 2019-2020

Enkät som Klässbols skola genomförde i maj 2020.

Klässbols skola genomförde en enkät i förskoleklass – åk. 6 om trygghet och trivsel på skolan. Eleverna har haft svarsalternativen; *Stämmer inte alls, stämmer till viss del, stämmer till stor del och stämmer helt*. De yngre eleverna fick hjälp av en vuxen att läsa svaren. Av skolans 120 elever svarade 108 elever. Nedan visas svaren för Klässbols skolas elever i en jämförelse med svaren från 2019. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat *stämmer helt/stämmer till stor del* till följande påståenden.

	2019	2020
Jag trivs på skolan.	77,8	87,9
Jag får hjälp av personalen att lösa konflikter, om det blir bråk med	78,7	88,8

kompisar, jag blir retad eller på andra sätt behandlas illa.		
Jag har kompisar i skolan.	92,6	96,3

Källa: Klässbols skolas trivselenkät

De frågor som avviker mest i jämförelsen mellan åren 2019 och 2020 är svaren på frågan om eleverna trivs på skolan, där visar svaren en ökning med 10,1 % som svarade stämmer till stor del/stämmer helt jämfört med förra året. Samt svaren på frågan om ”Jag får hjälp av personalen att lösa konflikter”, där 9.3 % fler elever svarar stämmer till stor del/stämmer helt.

Enkät som genomförts med samtliga grundskoleelever i kommunen, nov. 2019

Nedan visas svaren för Klässbols skolas elever i en jämförelse med svaren från 2018. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat att påståendet *stämmer helt/stämmer till stor del*.

Klässbols skola f-klass – åk.6	2018	2019
Jag trivs bra i skolan.	83,5	88,8
Jag har arbetsro på lektionerna.	57,8	56,5
Jag känner mig trygg i skolan.	87,2	91,3
Jag har vänner i skolan.	81,2	97,8

Källa: Arvika kommuns grundskoleenkät

Förskoleklassen på Klässbols skola svarade inte på enkäten läsåret 2019.

Av svaren framgår att det skett en liten ökning av antal elever som trivs i skolan, har arbetsro på lektionerna, känner trygghet i skolan jämfört med föregående år. 16,6 % fler elever svarade stämmer till stor del/stämmer helt på frågan om de hade vänner i skolan.

Sammanfattning av markering av otrygga platser

De platser som eleverna från åk. 1 – åk. 6 i början av höstterminen 2020 anger som otrygga är; Skogen och då speciellt vindskyddet, lekparken och även kompisgungan i nya lekparken, Fotbollsplanen och skolgården.

Några elever har även angett platser utanför skolgården som otrygga men där ska inga elever vara på rasten.

Rastvakter och även vikarier har informerats om de platser som eleverna anger som otrygga.

Sammanfattning av elevrådets arbete läsåret 2019-2020

Frågor som elevrådet har skickat med till klasserna för diskussion under läsåret 2019-2020 har varit:

- Vad tänker du på när du hör ordet tacksamhet? Vad är du tacksam för på skolan/fritiden? Elevrådet tog även fram material till klasserna att arbeta vidare med.

- Regler för King och snöbollskastning. Vid utarbetandet av Kingregler såg elevrådets representanter över förra årets Kingregler och om något behövdes ändras. Elevrådet berättar sedan om reglerna i klasserna.
- Lärarna på skolan diskuterade kollektiv bestraffning på ett möte. Elevrådet och klasserna fortsatt sedan att diskutera ”Vad är skillnad mellan en gemensam regel och en kollektiv bestraffning?”
- Skolkurator deltog vid ett elevråd och hade med frågor som elevrådet och klasserna sedan jobbade vidare med.

Elevrådsrepresentanterna har även varit med och arrangerat elevrådets dag. Klasserna hade roliga aktiviteter klassvis och föräldraföreningen arrangerade cykelaktiviteter.

De pedagoger som ansvarade för elevrådet har även tagit upp elevrådets frågor på t.ex. SAMO och driftmöten, med personalen i matsalen, vaktmästare eller direkt med rektor.

Sammanfattning av pedagogernas utvärdering av läsåret 2019-2020

Vid pedagogernas utvärdering av läsåret 2019-2020 framkom ett behov av att följa upp de elevenkäter som genomförts under läsåret. Skolans kurator har varit stationerad på skolan en dag i veckan vilket har setts som positivt av både elever och lärare.

Analys av förskoleklassens och grundskolans kartläggning samt åtgärder under läsåret 2019-2020

Analys av resultatet av den kommunala grundskoleankäten visar att fler antal elever har angett stämmer helt/till stor del kring trivsel, trygghet och att de har kamrater, jämfört med läsåret 2019/2020.

Analys av Klässbols skolas trivselenkät visar att fler antal elever har angett stämmer helt/stämmer till stor del på frågor om trivsel, om de har kamrater samt om eleven anser sig fått stöd vid konfliktlösning, jämfört med läsåret 2019/2020.

Det är värdefullt att de åtgärder skolan har gjort för att förbättra trivsel och trygghet har gett ett positivt resultat. Dock bör vid analys av enkäternas resultat tas hänsyn till att det är relativt få elever på skolan ca 120 elever, vilket gör att förändringar sett i procent kan bli missvisande.

De platser som eleverna angett som otrygga känner den ordinarie personalen till sedan tidigare. Det är viktigt att informera vikarier och ny personal som ska vara rastvakt om dessa platser. Vid kartläggning av otrygga platser kom frågan upp om kartläggning ska ske i klasser där alla elever redan känner sig trygga eller om kartläggningen istället kan medföra att eleverna tror att de måste ange någon plats som otrygg. Varje mentor avgör om det är lämpligt att genomföra kartläggningen i klassen.

Skolans trygghetsteam ska arbeta med skolans rutiner för att öka trygghet och trivsel.

Åtgärder som fått positiv effekt för trivseln och tryggheten:

- Kurator har haft samtal med elever både enskilt och i helklass.
- Gemensamma aktiviteter för hela skolan har prioriterats.

Kartläggningen visade också att följande åtgärd behöver utformas på ett annat sätt:

- Att under läsåret följa upp enkätsvaren i Klässbols skolas enkät samt den kommungemensamma enkäten regelbundet.
- I trygghetsteamet se över skolas rutiner vid enklare konflikter mellan elever eller enklare olycksfall samt arbeta med trygghet och trivsel på skolan.

Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2020-2021

Med utgångspunkt från utvärderingen och analysen av föregående års arbete samt kartläggningen revideras målen och nya åtgärder bestäms för årets plan.

Mål

- Elever ska känna sig trygga i att all personal aktivt ingriper, åtgärdar och följer upp, så snart någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling upptäckts eller anmälts.
- Vi har en god arbetsmiljö, där alla bemöts med respekt, känner trygghet, trivsel och arbetsglädje. Alla använder ett respektfullt och vårdat språk.
- All personal ska veta hur de ska agera vid upptäckt av diskriminering/trakasserier/kränkande behandling.

De mål som Klässbols skola läsåret 20/21 kommer arbeta med extra fokus på är att:

- Vi ska i de årliga enkätsvaren från eleverna och vid uppföljning av enkätsvaren kunna se en positiv utveckling, vad gäller deras svar om trygghet, trivsel, arbetsglädje och arbetsklimat.
- Trygghetsteamet på Klässbols skola ska verka för att säkerställa att den årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är ett levande dokument, att planen arbetas med under läsåret samt utvärderas inför kommande läsår.

Övergripande främjande och förebyggande åtgärder

Skolnivå

- Skolan har ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värderingar som den förmedlar genom sin organisation och undervisning.
- Diskussioner förs inom personalgruppen för att enas om tolkning av regler, påföljder samt hur och när man ska agera i olika situationer.
- Närvarande och engagerade vuxna i skolan.
- Delar av *Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling* finns som stående punkt på arbetslagsmöten och EHT-möten. Läsåret 20/21 är det uppföljning av enkätsvar som arbetslagen ska fokusera på.

- Gemensamt ta fram skolans ordningsregler vid terminsstart. Uppföljning på klassråd och beslut på elevråd. Om ordningsreglerna inte följs vidtar skolan åtgärder.
- Personalen i Elevhälsoteamet finns vid behov med som handledare och stöd för lärarna och övrig personal. Personalen besöker gör även besök i klasser och deltar vid något tillfälle på skolans arbetslagsmöten. Detta för att skapa en samsyn kring förhållningssätt, arbetsmetoder och strategier för elever i behov av särskilt stöd.
- Skolsköterskan har hälsosamtal med elever i förskoleklass, åk 2 och 4.
- Kurator deltar på skolans pedagogiska konferens vid något tillfälle.
- Gemensamma aktiviteter för skolan som fadderverksamhet, Nobel och Tillsammanstid.
- I Trygghetsteamet lyfts frågor gällande elevers trivsel och trygghet.
- Tillsammans med eleverna följa upp svaren i Klässbols skolas enkät samt den kommungemensamma enkäten löpande under läsåret.

Gruppenivå

- Personalen tar tillfällena i akt och bemöter elevernas attityder och värderingar.
- Samarbetsövningar: Ge eleverna exempel och modeller på när/hur man visar respekt och tar hänsyn samt hur de kan använda det i praktiken, t.ex. på raster och i konfliktsituationer.
- Lärarledda rastaktiviteter.
- Trygghetsfrågor diskuteras regelbundet på klassrådet och förs vid behov vidare till elevrådet eller Trygghetsteamet.
- Gemensamt framtagna ordningsregler för klassen. Dessa följs kontinuerligt upp på klassråden.
- I den dagliga verksamheten med eleverna finns det med moment som tar upp värdegrundsfrågor.
- Exempel på metoder som används för att stärka gruppen/klassen: värderingsövningar, samtal, temaarbete, rollspel, trygghetsövningar, diskussioner kring rättigheter och skyldigheter, massage, yoga och mindfulness.

Individnivå

- Elevsamtal, enskilt eller i smågrupper.
- Coachningssamtal med kurator.
- Mer elevledda utvecklingssamtal från åk. 4 – åk 6.
- Genom samtal stärka enskilda elever, positiv förstärkning.
- Uppmärksamhet på situationer där elever kan riskera att känna sig utslutna eller kränkta på annat sätt.
- En fungerande dialog mellan skola-hem-skola.
- Samtal med berörda elever då kränkningar förekommer, samt dokumentation, kontakt med vårdnadshavare, fylla i blankett om kränkande behandling/trakasserier/diskriminering, samt stöd från elevhälsoteamet.
- Pedagogerna kan utifrån behov och önskemål boka tid med personal från elevhälsoteamet för att få stöd och handledning i det sociala arbetet med elever och föräldrar.

Ansvar: Rektor och all personal

Kränkande behandling

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan granskar varje läsår rutiner på skol- grupp- och individnivå för att upptäcka och se om de kan innebära risk för kränkningar av elever.
- Diskussioner med eleverna förs om de sociala mediernas betydelse vad gäller risk för kränkningar, d.v.s. vilket ansvar var och en har för det som skrivs och vilka bilder som publiceras.
- Personalen är medveten om sin betydelse som förebild genom sitt förhållningssätt och agerande.
- Skolan arbetar på olika sätt med begrepp ur Lgr 11, såsom demokrati, mänskliga rättigheter, respekt, ansvar m.m.
- Ett förebyggande arbete med språkbruket sker i klasserna.
- Personalen arbetar med socialt emotionellt lärande i klassrummet som syftar till att alla ska känna sig lika värda. Detta ska ske under hela skoldagen.
- Skolans personal har nolltolerans mot alla former av kränkningar och ingriper genast. Det här gäller även om personalen får kännedom om kränkningar som förekommer på fritiden inom de sociala medierna, då det påverkar elevens/elevernas skolsituation.
- Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Alla klasser diskuterar i början av höstterminen vilka ordningsregler som ska gälla på skolan, med speciell inriktning mot diskriminering och kränkande behandling. De följs sedan upp i elevrådet där reglerna slutligen bestäms. Även lokalvårdare, kökspersonal och vaktmästare görs delaktiga i arbetet.
- Det förs ett medvetet arbete och en kontinuerlig information mellan personalen för att skapa en gemensam grundsyn kring regler och bemötande av elever, i de fall man behöver ingripa.
- En kontinuerlig dialog förs med eleverna för att tydliggöra vad som är viktigt på rasterna och lektionerna för att alla ska trivas.
- Angripa språkbruket utifrån vad som upplevs som kränkningar. Diskutera och synliggöra jargonger elever emellan. Personalen ingriper omedelbart om en elev visar tråkig jargong eller attityd.
- Arbeta med att stärka eleverna så maktstrukturer och hierarkier inte får möjlighet att utvecklas. Ibland styr personalen gruppindelningar för att inte ge utrymme för uteslutningar. Personalen är särskilt uppmärksam på faran för gruppbildning och andra oönskade effekter, t.ex. när eleverna står i led.
- Konflikter bearbetas enskilt, i grupp och tillsammans med föräldrar, utifrån situationen. Bedömningen när föräldrar ska kontaktas görs av läraren, t.ex. när föräldrar och lärare behöver ha gemensamma strategier.
- Tydlighet mot eleverna och en medveten träning för att få ljudnivån i klassrum, matsal, idrottshall och korridorer på en lagom nivå.
- Sträva efter att organisera rastvärdssystemet effektivt och med genomtänkta lösningar, t.ex. rastvärdar både på framsidan och baksidan av skolbyggnaden och på de ställen där elever har upplevt sig otrygga (se sammanställning av trygghetsenkät).
- Den ordinarie personalen på skolan informerar även vikarier om de ställen på skolan som eleverna upplever som otrygga.
- Uppmuntra barnen till nya kontakter för att lösa upp olika gruppkonstellationer.

Ansvar: All personal

Trakasserier och sexuella trakasserier

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan har en nolltolerans vad gäller trakasserier, såväl sexuella som sådana med hänsyftning till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Personalen för diskussioner med eleverna om språkbruk som kan uppfattas som trakasserande och har sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- Genusperspektivet ska finnas med i alla beslut som rör skolans organisation och verksamhet.
- En medveten fördelning av ”taltid” för att ge flickor och pojkar samma förutsättningar.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse. Eleverna får exempel genom att titta på film, läsa böcker etc.

Ansvar: Rektor och all personal

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Alla elever skall bemötas med respekt oavsett elevens känsla av könsidentitet.
- All verksamhet på vår skola ska genomsyras av ett genusperspektiv för att öka jämställdheten.
- Om någon elev inte identifierar sig som flicka eller pojke eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön bemöts det med förståelse och respekt. Samtal och reflektioner med eleverna ska ske i naturliga sammanhang.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse. Eleverna får exempel genom att titta på film och läsa böcker.

Ansvar: All personal

Etnisk tillhörighet

Främjande och förebyggande åtgärder:

- All personal medverkar till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och förmåga att ta ansvar för andra människor.
- Tolk används vid samtal och möten.
- All personal tar tillfällen i akt och bemöter elevernas attityder och föreställningar runt etniska likheter och olikheter, demokrati och jämlikhet. Som stöd i det arbetet finns Skolverkets material.
- Tydliggöra via tolk för föräldrar med utländsk härkomst vad skolan har för förväntningar på elevernas skolgång.

Ansvar: All personal

Religion eller annan trosuppfattning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- I det vardagliga arbetet bemöts elevers frågor och funderingar, t.ex. om olika trosuppfattningar.
- Uppmärksamma och arbeta med mångkultur och de högtider som våra elever firar.

Ansvar: All personal

Funktionsnedsättning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Planera och anpassa skolans lokaler och verksamhet efter de olika behov som finns för elever och vårdnadshavare med funktionsnedsättning.
- Vårdnadshavare med funktionsnedsättning ska ges samma möjligheter som övriga vårdnadshavare att besöka skolan och delta i anordnade aktiviteter.
- Arbeta med att öka kunskapen hos elever och personal om olika funktionsnedsättningar. Ha en förståelse om vikten av ett bra bemötande.
- Anpassa arbetssätt och material utifrån elevernas behov.
- Inom varje klass ordna aktiviteter där man kan få känna på några förutsättningar för olika funktionsnedsättningar.
- Planera in och ge pauser till elever som har stort rörelsebehov.

Ansvar: Rektor, all personal

Sexuell läggning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Arbeta för ökad förståelse, respekt och acceptans för olika sexuella läggningar.
- Diskussioner om olika familjebildningar tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.
- Samtal och reflektioner med eleverna kring deras bruk av ord med sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Ålder

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolans lokaler och skolgård är till för alla oavsett ålder.
- Nyanlända elever skolplaceras utifrån ålder och social mognad.

Ansvar: Rektor och all personal

Delaktighet – förankring - information

September

- Planen för läsåret 2019-2020 presenteras för eleverna.
- Arbetet mot målen och med åtgärderna för läsåret planeras av personalen och elevernas tankar och förslag tas tillvara.
- Planen för läsåret 2019-2020 presenteras för föräldrar och läggs ut på skolans hemsida och på skolans lärportal Edwise. Det är särskilt viktigt att förskoleklassens föräldrar och föräldrar till nyinflyttade elever informeras.

November

- Den kommundemensamma elevenkäten genomförs med förskoleklass – åk 6. Uppföljning med eventuella justeringar görs i planen.

Maj

- Klässbols skolas trivselenkät genomförs.

Juni

- Vid en pedagogisk konferens eller PKU-dagar i juni granskas läsårets arbete. Med utgångspunkt från enkäterna, olika kartläggningar och den dokumentation som finns analyseras och utvärderas samtliga mål i planen, samt hur arbetet har fungerat på organisations-, grupp- och individnivå. Nya mål och åtgärder diskuteras. Utvärderingsfrågorna i planen används som stöd.
- Samtal med eleverna klassvis om mål och åtgärder för kommande läsår. Elevernas synpunkter och förslag tas tillvara, enskilda såväl som Elevrådets.
- Gemensamma mål, förebyggande och förhindrande åtgärder för läsåret 2019-2020 dokumenteras i skolans *Kvalitetsredovisning* och är ett underlag för den revidering som görs i början av nästa läsår.

Under läsåret följs arbetet kring den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* kontinuerligt upp i samtliga klasser vid klassråd och Elevråd. Detta för att säkerställa att alla elever behandlas lika och att elevernas åsikter tas tillvara. Skolans likabehandlingsarbete följs även regelbundet upp på arbetslagsmöten och Elevhälsoteamets möten under hela läsåret.

Vårdnadshavare har möjlighet att kontinuerligt lämna synpunkter på planen och på arbetet med likabehandling, till rektor, ansvarig mentor eller till elevhälsoteamets personal. Exemplar av den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* ska finnas i

skolans krisplan, på anslagstavla utanför skolskötterka, utanför personalrummet samt på rektorsexpeditionen. Planen finns även utlagd på skolans hemsida och på skolans lärportal Edwise.

Ansvar: Rektor, klasslärare, specialpedagog och skolans Elevhälsoteam.

Kompetensutveckling under läsåret 2020/2021

Under höstterminen kommer några lärare delta i fortbildning i Motiverande samtal på Karlstads universitet.

Uppföljning och utvärdering

Planen följs under hela läsåret upp av personalen på arbetslagsmöten.

September/oktober

- Alla klasser diskuterar vilka platser främst utomhus som eleverna anser vara otrygga. De platserna markeras individuellt eller gemensamt på en karta,

November

- Alla elever svarar på en kommunövergripande enkät med frågeställningar runt likabehandling, trygghet och inflytande i skolan. Svaren sammanställs centralt och skickas till skolan för vidare analys och eventuella åtgärder på skolan.

April

- Vid vårterminens utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

Juni

- Alla elever svarar på skolans egen trygghetsenkät. Vid behov görs intervjuer och kartläggningar. Svaren analyseras och utvärderas i arbetslagen och tillsammans med eleverna i respektive klass.
- Arbetslagen gör en bedömning av måluppfyllelsen och en utvärdering av planens främjande och förebyggande åtgärder. Samtidigt görs en utvärdering av planens övriga delar.
- Övriga synpunkter på planen samlas in.
- Synpunkter från enskilda föräldrar tas tillvara.
- Arbetslagen och klasserna diskuterar vilka förebyggande och främjande åtgärder som ska prioriteras kommande läsår.
- Personalen beslutar vilka mål som ska finnas med i nästa års plan.
- Elevhälsoteamet ansvarar för att utvärderingen sammanställs skriftligen. De ansvarar även för eventuell revidering av planen och för att nya mål och åtgärder skrivs in.
- Uppföljning och utvärdering av planen ska vara klar senast augusti 2020. Arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Dokumentation: En uppföljning/utvärdering ska leda fram till: Vilka åtgärder som har varit bra, fungerat och vad som behöver förbättras. Vad som har gjorts och vad som planeras. Hur man har samverkat med elever och personal. Utvärderingen dokumenteras i skolans Systematiska kvalitetsredovisning. I slutet av läsåret, juni månad, görs en slutgiltig årlig utvärdering som ligger till grund för kommande läsårs plan.

Ansvarig: Rektor och all personal

Stödfrågor vid utvärderingen av planens mål och åtgärder

- Har vi nått vårt mål?
- Har åtgärderna genomförts? (Om inte: Varför och vem bär ansvaret?)
- Vilka åtgärder planeras men har ännu inte vidtagits?
- Åtgärder som gett positiv effekt. Vad var bra?
- Vilka åtgärder behöver förbättras? Hur?
- Har vi använt resurserna rätt?
- Hur har samverkan skett?

Frågeställningar som undersöker skolans verksamhet

- Har nya risker och hinder uppmärksammats vid utvärderingen och vilka nya åtgärder behöver göras?
- Har risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling framkommit i kommunens grundskoleenkät?
- Har några konkreta händelser inträffat som kan upplevas som diskriminering trakasseri eller kränkande?
- Förekommer repressalier?
- Har diskriminering, trakasseri eller kränkande behandling uppmärksammats av elev- eller lärarorganisationer?
- Granska riskerna för diskriminering, trakasseri och kränkning utifrån organisationsnivå:
Resursfördelning, lokaler, utemiljö, personella resurser granskas på arbetslagsträffar, APT, EHT och klasskonferenser.
Riskerar skolan, genom sin organisation, att diskriminera elever och föräldrar direkt, indirekt, genom bristande tillgänglighet eller genom handlingar som kan upplevas som instruktioner till diskriminering eller repressalier? Granskas mot diskrimineringsgrunderna.
- Granska riskerna för diskriminering, trakasserier och kränkningar utifrån gruppnivå och individnivå:
Elevernas upplevelser och synpunkter fångas upp vid gruppintervjuer, enkätfrågor, samtal med elever, elevråd. Upplevelser och synpunkter fångas upp vid utvecklingssamtal.
- Förekommer beteenden från vuxnas sida som kan upplevas som diskriminering, trakasserier eller kränkningar?

Frågeställningar som analyserar skolans verksamhet

- Vilka risker har framkommit?
- Vad är orsaken till riskerna?
- Hur kan riskerna minimeras? Vilka åtgärder behöver göras?
- Vad är orsaken till händelser som upplevts som diskriminering, trakasserier eller kränkningar? Hur har de följts upp? Och hur kan de förebyggas i fortsättningen?

Framåt

- Hur använder vi oss av våra erfarenheter i kommande läsårs ”*Årlig Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling*”?

Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan elever

Allmänna rutiner för att uppmärksamma:

- Trygghetsfrågor tas upp inom arbetslagen.
- Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen.
- Regelbundna samtal med enskilda elever i klasserna.
- Enkäter.
- Uppmärksamhet inför förändrat beteende.
- Dokumentation och kartläggning.
- Dialog med hemmen.
- Frånvarostatistik med uppföljning.

Ansvar: All personal

Vuxen kränker barn/elev

Om vuxen utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När en vuxen kränker ett barn eller en elev ska man som kollega och/eller chef reagera och påtala hur man upplevde situationen.
2. Ansvarig rektor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits i den akuta situationen. Rektor meddelar huvudman.
3. I en situation där kränkning misstänks eller har förekommit börjar rektor att utreda genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat.
4. Samla ytterligare fakta kring kränkningarna genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?
5. Händelsen/händelserna utreds genom att den eller de som kränker berättar vad som hänt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att kontroller kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.

Blanketten "Dokumentation av kränkande behandling" påbörjas och fylls på efterhand.

6. Elevernas vårdnadshavare informeras snarast om samtalen. Beroende på elevernas ålder och mognad, vem som leder samtalen, vad som hänt och hur akut händelsen är informeras vårdnadshavarna före eller efter samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
7. Ansvarig rektor utreder händelsen och avgör hur uppföljningen ska se ut.

8. Uppföljning sker de närmaste dagarna samt åter efter ca två veckor. Ansvarig rektor dokumenterar uppföljningen av händelsen i den påbörjade blanketten samt beslutar och dokumenterar när ärendet är avslutat. Dokumentationen skickas till huvudman.
9. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
10. Den eller de som kränkt behöver också följas upp och samtalas med under en period.
11. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor alltid informeras och diskussion om beslut tas. Detta innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till Lärande och stöds verksamhetsledning och utskott, diskussion eller anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker barn/elev

Om barn/elev utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett ska omedelbart åtgärder vidtagas. Ansvarig lärare/mentor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits. Ansvarig lärare/mentor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat. Rektor informeras och meddelar huvudman. Mentor informerar berörda elevers vårdnadshavare om det inträffade och vilka åtgärder som kommer att vidtas.
2. Den/de som fått rektors uppdrag att utreda börjar med att ta reda på fakta kring vad som har hänt genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Vem är ledaren? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?

Blanketten ”Dokumentation av kränkande behandling” påbörjas och fylls på efter hand.

3. Den eller de som kränker berättar vad som hänt, en i taget och så nära i tid som möjligt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Fråga gärna: ”Vad kan du göra för att kränkningarna ska upphöra?” Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.
4. Berörd personal inom skolan informeras och vid behov elevhälsoteamet.
5. Elevernas vårdnadshavare informeras fortlöpande om samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
6. Om vårdnadshavaren har synpunkter på skolans hantering av ärendet ombeds de kontakta huvudman, i det här fallet skolchefen.
7. Den kränkte och de som kränkt kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal med kurator eller skolsköterska.

8. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt regelbundet tills kränkningarna upphört. Kontinuerlig kontakt med berörda vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras fortlöpande. När ärendet är avslutat skickas dokumentationen till huvudman.
9. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta beslut tar rektor, vilket innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker vuxen

Om barn/elev utsätter vuxen för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett vidtas omedelbart åtgärder. Ansvarig rektor meddelas. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Huvudman informeras.
2. Vårdnadshavaren informeras och ges möjlighet att delta i utredningen.
3. Ansvarig rektor utreder händelsen genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna? Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Tid för uppföljning bokas.

Blanketten ”**Dokumentation av kränkande behandling**” påbörjas och fylls på efter hand.

4. Elevernas vårdnadshavare informeras om samtalen om de inte har varit personligen närvarande. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
5. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt kontinuerligt tills kränkningarna upphört. Ansvarig rektor dokumenterar händelsen, uppföljningen och beslutar när ärendet avslutas. Dokumentation skickas till huvudman.
6. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
7. Den som kränkt kan också behöva samtalsstöd i någon form.
8. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor informeras och beslutar om fortsatta åtgärder.

Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier

Ärendet anmält av		Ansvarig handläggare i ärendet	
Den kränkte/trakasserade elevens namn		Personnummer	
Skola/förskola/fritidshem		Klass/avd.	Anmälningdatum
Beskrivning av händelsen			
☐ Rektor informerad		Datum	
☐ Huvudman informerad		Datum	
☐ Tillbudsrapport inlämnad (<i>Vid fysisk skada</i>)		Datum	
	Information har skett till berörda (<i>personal, EHT, kamrater</i>)		Datum
1			
2			
3			
4			
5			
Datum för samtal med berörd elev (samt eV anteckningar)			
Datum för samtal med övriga inblandade (namn + eV anteckningar)			
Datum för kontakt med vårdnadshavare (samt eV anteckningar)			
☐ Åtgärdsprogram har upprättats		Datum	
☐ Åtgärdsprogram har inte upprättats			
Datum för uppföljning (ange med vem/vilka)			
☐ Ärendet är avslutat		Datum	
☐ Ärendet överlämnas till polis eller socialtjänst		Datum	

Blanketten samt övrig dokumentation arkiveras av rektor/förskolechef. Kopia (exkl. anteckningar) lämnas till LoS exp.

Kontakter för mer information

Barn- och elevombudet finns på Skolverket och ska hjälpa elever i frågor om kränkande behandling i skolan. Hit kan man vända sig för att få råd, stöd och hjälp.

Adress: Barn- och elevombudet, 106 20 Stockholm

Telefon: 08-527 332 00 **E-post:** beo@skolverket.se

Webbplats: www.skolverket.se

I Sverige har alla barn och ungdomar under 18 år en egen ombudsman som arbetar för deras rättigheter. Barnombudsmannen informerar om barnkonventionen, följer hur den fungerar i samhället, samt föreslår ändringar i lagar och regler.

Telefon: 08-692 29 50

E-post: bo@bo.se

Webbplats: www.bo.se

**diskriminerings
ombudsmannen**

DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter i samhället.

Telefon: 08-120 20 700

E-post: do@do.se

Webbplats: www.do.se